

ZAMYŠLENÍ

Říká se, že většina náboženství, především křesťanství, neodporuje vědě. Není to bohužel pravda, jsou v přímém rozporu. V bibli, ve Starém zákonu v knize Genesis, se píše o mnoha věcech, které by například nejen objevení jakéhokoli jiného života anebo jiné formy života ve vesmíru, bolestivě vyvrátilo. Může se jednat už o naši Sluneční soustavu. Život by jinde existovat neměl. Přestaly by platit mnohé zákony, místy by se dále rozšířila polygamie – mnohoženství, panika, rasismus, těžko odhadnout a domyslet změny v našem každodenním životě. Nemohli bychom pak přísahat na bibli, korán a na jakoukoli svatou knihu. V srdcích by nám zbyla prázdnota. I po přečtení mnoha informací, zejména ze Starého zákona, který převzal řadu věcí ze starších vyprávění a děl (Epos o Gilgameši, hliněné tabulky ze Sumeru atd.), však musíme bohužel kroutit hlavou.

rou pro studenty a veřejnost (jak doporučuje David Neumann v předmluvě), nebylo by vhodnější připustit, že Boží intervence je či jsou možným vyplněním oné dosud neproniknutelné epistemologické mlhy v otázce počátku a utváření, nikoliv však jediným myslitelným? Jedním z přínosů novověké evropské vědy je toto uvědomění: co se jeví jako logické, nemusí být automaticky pravdivé¹¹ (ostatně proto pěstujeme tradici logických hypotéz a teorií). Pro Potočkovu velmi čtivou, interdisciplinární a názorně ilustrativní knihu může být nakonec ona zarytá snaha logicky doložit (nikoliv jen nabídnout) Stvořitele coby vysvětlenní spíše slabinou.

Daniel Rejman

✠ NA PŘÍŠTĚ 1/2021

Religiozita byla v českých zemích a na území dnešního Slovenska jiná už nejméně půl tisíciletí (pokud nemáme rovnou říci „vždy“). I po desetiletích ve společném státě vidí Češi religiozitu Slováků obvykle jen ve velmi hrubých obrysech. Téma „Náboženství na Slovensku“ v příštím Dingiru umožní ostřejší a detailnější pohled.

Na světě jsou dvě hlavní větve náboženství. Vzniklé z hinduismu (hinduisticko-buddhistické) a abrahámovského monoteismu (židovsko-křesťansko-muslimské). Ty se dále rozčlenily. Ludwig Lazar Zamenhof přišel s myšlenkou vytáhnout ze všech náboženství vše, co je pro ně shodné. Vše pak shrnul pod homanarismus (homanarismo) a s tímto by neměli mít, údajně, problém ani nevěřící.

Svět je starý miliardy let a my jsme tu pouze 302 tisíce let. Jaký význam měla geologická období trvající miliony let před námi? (V délce těchto období máme též velice výrazný rozpor!) Jsme-li i nejsme-li ve vesmíru sami, oboje zamrazí. Je to pravda, nemáme rádi nejistotu. Obtížně uvěříme tomu, co jsme si neosahali anebo co nemůžeme dokázat. Evolučí jsme se takto vyvinuli, jsme lidé. Nevěříme tomu, čemu je obtížné uvěřit, vše musíme mít podloženo. Těžko se nám věří tomu, když se někdo prohlásí za boha a neposkytne jakýkoli nadpozemský dů-

kaz. Vyjma dalších věcí, které se k příběhům nabalují až později převyprávěním a jsou takto i z textu zřetelné dodnes. Nelze je navíc považovat za důkaz boží podstaty. Velice obtížné jsme přesvědčeni bez důkazů. Nezdá se nám myšlenka, že si někdo přeje, abychom pouze věřili, nepátrali, a dále jaký to bude mít význam, jestli je to takto dobře a dělá-li to dobře i tomu, kdo se za boha prohlásil a proč to všechno? Budou-li objeveny další nové věci kolem nás, zřejmě to časem pohne s nejedním náboženstvím. Myšlenka, proč tu vlastně jsme a jaký to má význam, napadne každého z nás. Proč nemůže být prostě „nic“?

Martin Dokoupil,
M.Dokoupil@email.cz

Poznámky

- 1 Potoček se sám hlásí k myšlení některých (např. Michael Behe, Werner Gitt).
- 2 Jako příklad uveďme větu: „*Nedokonalosti v přírodě ale nejsou výsledkem nějaké chybné konstrukce světa, nýbrž jsou důsledkem hříchu.*“ Viz str. 30.
- 3 Str. 110. Vedle Pia XII., jsou jmenováni též Jan Pavel II. a František.
- 4 V současnosti dostupné např. v ARMSTRONG, Dave, *Cardinal Newman: Q & A in Theology, Church History, and Conversions*, 2015, str. 353–354 či původně v *The letters and diaries of John Henry Newman / edited at the Birmingham Oratory with notes and an introduction by Charles Stephen Dessain*, London 1961–1977.
- 5 MIVART, George, *On the Genesis of Species*, London a New York 1871.
- 6 Viz např. POSPÍŠIL, Ctirad Václav, Významní přírodovědci 19. století a teologické promyšlení teorie evolučního vzniku – stvoření lidstva, in *Teologická revue* 84, 2013 (str. 151–166), nebo zvláště POSPÍŠIL, Ctirad Václav, *Zápolení o pravdu, naději a lidskou důstojnost: Česká katolická teologie 1850–1950 a výzvy přírodních věd v širším světovém kontextu*, Praha 2017.
- 7 Str. 110, viz také HAWKING, Stephen, *Stručná historie času*, Praha 2007, str. 129.
- 8 Ve skutečnosti papež řekl: „*Věda sama o sobě nemůže vyřešit takovou otázku (počátku světa): musí existovat taková znalost člověka, která se povznese nad fyziku a astrofyziku a která se nazývá metafyzikou; především zde leží poznání, které vychází z Božího zjevení.*“ JAN PAVEL II. *Discorso di Giovanni Paolo II alla Pontificia accademia delle scienze*, Vatikán. 3. října 1981.
- 9 Viz např. LAMBERT, Dominique. *Was the Big Bang Theory Born out of Belief? Lemaître's Primeval Atom Hypothesis in Dialog between Theology and Science*, dostupné z <https://www.theologie-naturwissenschaften.de/en/dialogue-between-theology-and-science/editorials/big-bang>.
- 10 „Z mezer skládal se duch těchto vykupitelů; ale do každé mezery postavili svůj blud a tuto výplň jmenovali bohem.“ – NIETZSCHE, Friedrich, *Tak pravil Zarathustra*, Praha 2014, str. 82 (původně vyšlo r. 1883).
- 11 Viz např. John BAILLIE, *Natural Science and the Spiritual Life*, Oxford 1951, s. 20–28.

DINGIR

religionistický časopis
o současné náboženské scéně

23. ročník

Číslo 4/2020 vychází 15. prosince 2020.

Vydává DINGIR, s. r. o.,
Černokostecká 36, 100 00 Praha 10
dingir@dingir.cz
<http://www.dingir.cz>

Šéfredaktor:

Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Ph. D.

Redakční rada:

Mgr. Pavol Bargár, M. St., Th. D.,
Mgr. Helena Dyndová, Ph. D.,
Prof. Pavel Hošek, Ph. D.,
Mgr. Andrea Hudáková, Th. D.,
Mgr. Martin Ořešník,
Mgr. Miroslav Mrázek, Th. D.,
Mgr. Jitka Schlichtřosová,
Mgr. Jan Sušer,
Doc. ThDr. Ivan O. Štampach,
Ing. Mgr. Vojtěch Tutr,
Mgr. Aleš Weiss.

Grafický návrh:
Richard Bobůrka.

Tisk:

tiskárna Nakladatelství Karolinum.

Cena: 49,- Kč

Objednávky a urgencye:

SEND – Předplatné s. r. o.

Ve Žlábku 1800/77, 193 00 Praha 9

tel: 225 985 225.

e-mail: administrace@send.cz

<http://www.send.cz>

Registrace:

MK ČR 7943 z 30. 3. 1998.

ISSN: 1212-1371